Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi
TURNAD
Journal of Qualitative Tourist Guiding Research
ISSN 2757-6302

Gönderilme Tarihi (Submitted) : 01.11.2025
Düzeltme (Revised) (1) : 20.01.2026
Düzeltme (Revised) (2) : 26.04.2026
Kabul (Accepted) : 24.06.2026

Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi/ Journal of Qualitative Tourist Guiding Research, 2026, 7(1): 1-17

Turist Rehberliği Meslek Odalarının Turist Rehberlerinin Mesleki Gelişimine Katkıları

Araştırma Makalesi/ Research Article

Havva ÜREKLİ
Öğr. Gör. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sandıklı Meslek Yüksekokulu/ Lecturer, Dr., Afyon Kocatepe University, Sandıklı Vocational School
e-mail: havauzun@aku.edu.tr

Hasan Hüseyin SOYBALI
Prof. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi/ Prof. Dr. Afyon Kocatepe University, Faculty of Touism
e-mail: hsoybali@aku.edu.tr

Özet
Turist rehberliği meslek odaları, Turist Rehberleri Odaları Birliği'ne (TUREB) bağlıdır ve Türkiye'de 7 meslek odası ile 6 bölgesel meslek odası olmak üzere toplamda 13 oda bulunmaktadır. Meslek odaları, kuruluş gereklerinden biri olarak üyelerinin mesleki gelişimlerine olanak sağlamakla görevlidir. Bu çalışmanın amacı turist rehberliği meslek odalarının turist rehberlerinin mesleki, sosyal ve kişisel gelişimine sağladığı katkıların incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Araştırmanın evrenini TUREB'e bağlı 7 meslek odası ile 6 bölgesel meslek odası olmak üzere tüm Türkiye genelinde örgütlenmiş ulusal düzeyde faaliyet gösteren 13 meslek kuruluşu oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 5 meslek odası oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda tüm odalarda seminer, konferans, söyleşi gibi bilgilendirmeye yönelik etkinlikler, en yaygın düzenlenen faaliyetler olarak öne çıkmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberi, Meslek Odaları, Mesleki Gelişim, TUREB.

The Contributions of Professional Tour Guides Chambers to the Professional Development of Tour Guides

Abstract
Tour Guides Chambers are affiliated with the Association of Tour Guides Chambers (TUREB), and in Turkey, there are a total of 13 chambers, including 7 professional chambers and 6 regional chambers. Professional chambers are responsible for facilitating the professional development of their members, as one of the requirements of their establishment. The aim of this study is to examine the contributions of tour guides chambers to the professional, social and personal development of tour guides. For this purpose, the study employed qualitative research methods, using the semi-structured interview technique and document review method, and the collected data were analyzed through content analysis. The population of the study consists of 13 professional organizations operating throughout Turkey, comprising 7 professional chambers and 6 regional chambers. The study sample consisted of five professional chambers. In all chambers, seminars, conferences, and interviews were the most common activities. Conclusions and recommendations were developed in line with the findings obtained.

Keywords: Tour Guide, Professional Chambers, Professional Development, TUREB.

Makalenin Künyesi/ Article Information: Ürekli, H. & Soybalı, H.H. (2026). Turist Rehberliği Meslek Odalarının Turist Rehberlerinin Mesleki Gelişimine Katkıları. *Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 1-17.

CC BY NC SA

Giriş

Meslek odaları, belirli bir meslek alanını ve bu mesleğe üye kişileri devlet adına gözeten ve denetleyen kuruluşlardır. Üyelerin kayıt ve sicillerini tutmanın yanı sıra, mesleki kurallara uygunluklarını sağlayarak disiplin işlemlerini yürütürler (Çaha, 2011). Aynı mesleği icra eden kişiler, zorunlu veya gönüllü olarak, mesleki faaliyetlerini yürütmek, mesleki çıkarları korumak, meslekle ilgili kurallar belirlemek ve bu kurallara uyulmasını sağlayarak mesleğin saygınlığını, kalite ve standartlarını muhafaza etmek amacıyla bir araya gelerek meslek kuruluşlarını oluştururlar (Avşarbey & Dilekçi, 2014). Meslek odaları, üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamak, mesleğin gelişimini desteklemek ve etik, disiplin ile dayanışmayı sağlamak amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır (TOBB, 2020).

Turizm alanında ortaya çıkan sorunları incelemek, çözüm önerileri geliştirmek, sektördeki gelişmeleri takip etmek ve bu konuları hem ulusal hem de uluslararası düzeyde ilgili mercilere iletmek ile kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla birçok turizm meslek kuruluşu faaliyet göstermektedir (Gök & Sarı, 2010). 1980 sonrasında Türkiye'de turizm sektörü, teşviklerle desteklenen yatırımlar, sektöre uygun eğitim politikaları ve mesleki eğitim programları sayesinde sürekli gelişim göstermiştir. Bu süreçte, rekabetin artması ve toplumun beklenti ve ihtiyaçlarının değişmesiyle birlikte sektörde farklı alanlarda yenilikler yaşanmış ve ortaya çıkan sorunların çözümünde meslek kuruluşlarının rolü giderek belirginleşmiştir (Gökkaya & Demirkol, 2017).

Turist rehberlerinin aktaracakları konular oldukça çeşitli ve karmaşıktır. Rehberlerin beklenen kaliteye ulaşabilmeleri için, araştırmacı kişilik özelliklerine sahip olmaları ve sürekli kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bir rehberden, ülkenin coğrafi yapısı, tarihî geçmişi ve mitolojik öyküleri, iklimi, doğal güzellikleri, ekonomisi, hukuk sistemi ve eğitim kurumları gibi birçok alanda derin bilgiye sahip olması beklenir. Ayrıca, karşılaşılan köyler, sanatsal etkinlikler veya diğer kültürel durumlar hakkında bilgi sahibi olması ve bunları turistlere etkili bir şekilde aktarabilmesi önemlidir. Bu kadar geniş bir bilgi birikimine ulaşabilmek için, turist rehberlerinin yüksek düzeyde genel kültüre sahip olmaları ve farklı disiplinleri bir araya getirebilme yeteneğini geliştirmeleri gerekmektedir (Değirmencioğlu, 2003).

Turizm sektöründe çok sayıda iş kolu bulunmasına rağmen, bu alanlarda ileri düzey eğitim almak ve mesleki gelişim sağlamak nispeten yeni bir eğilimdir. Bu doğrultuda, turizmde kariyer gelişimi konusunun literatürde uzun süre sınırlı düzeyde ele alındığı görülmektedir (Ayres, 2006). Son yıllarda ise turizm sektöründe insan kaynakları ve kariyer gelişimi konularına yönelik akademik ilginin arttığı ifade edilmektedir (Hou, 2023). Ancak bu artışa rağmen sektörün geniş ve çok boyutlu yapısı, tüm meslek gruplarının eşit düzeyde incelenmesini zorlaştırmaktadır. Özellikle turist rehberliği mesleği özelinde kariyer gelişimini ele alan çalışmaların sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Turist rehberlerinin turizm sistemi içerisindeki kritik rolüne rağmen, bu alana yönelik akademik ilginin görece sınırlı kaldığı da literatürde vurgulanmaktadır (Melia & Rice, 2012).

Turist rehberlerinin bilgi, beceri ve yetkinliklerinin sürekli geliştirilmesi, turizm deneyiminin niteliğini doğrudan etkilediğinden, bu süreci destekleyen meslek odalarının değerlendirilmesi önemli bir gereklilik olarak görülmektedir. Bu çalışma, turist rehberliği mesleğinde hizmet kalitesinin artırılmasında kritik bir role sahip olan rehber odalarının, üyelerine sağladığı mesleki katkıların ele alındığı çalışmaların sınırlı olmasından hareketle ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda çalışma, meslek odalarının turist rehberlerinin mesleki gelişimine yönelik faaliyetlerini ortaya koyarak literatürdeki bu sınırlı alanı desteklemeyi ve uygulamaya yönelik katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Çalışmada TUREB'e bağlı 5 rehber odasının üyelerine sağladığı mesleki katkıların incelenmesi hedeflenmektedir. Üyelerin mesleki gelişimlerinin sağlanması, verimliliklerinin arttırılması ve turlara hazırlanmalarına yönelik odaların sağladığı eğitim, seminer, söyleşi, internet üzerinden eğitim vb. faaliyetlerin planlanması ve uygulanması incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Beş turist rehberliği meslek odasına telefon ve e-posta yoluyla ulaşılarak görüşmeler başlatılmıştır. Görüşmeler, odaların mesleki faaliyetlerini planlayan ve yürüten oda başkanları, başkan yardımcıları ve genel sekreterleri ile gerçekleştirilmiştir.

Meslek Olarak Turist Rehberliği

Turist rehberlerini uluslararası platformda temsil eden Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu'nun (WFTGA; World Federation of Tourist Guide Associations) tanımına göre, turist rehberleri, yetkili kurumlarca onaylanmış, belirli bir uzmanlık seviyesine sahip kişiler olup, ziyaretçilere seçtikleri dilde bir bölgenin kültürel ve doğal mirasını aktararak profesyonel rehberlik hizmeti sunmaktadırlar (WFTGA, 2025).

6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ve Yönetmeliği'ne göre, turist rehberliği; seyahat acenteciliği faaliyeti kapsamında olmamak kaydıyla, kişi veya grup hâlindeki yerli ve yabancı turistlere, gezi öncesinde seçilen dilde ülkenin kültürel, turistik, tarihî, çevresel, doğal ve sosyal değerlerini tanıtarak rehberlik etmek; veya seyahat acenteleri tarafından düzenlenen turların gezi programını, acentenin yazılı belgelerinde tanımlandığı ve tüketiciye sunulduğu şekilde yürütüp, acente adına yönetmeyi ifade etmektedir (Turist Rehberliği Meslek Kanunu, 2012). Turist rehberi, bir destinasyonun cazibe merkezleri ve kültürel değerlerini bilgi ve becerileri ile aktararak ziyaretleri bir turdan deneyime dönüştürebilen, turizm endüstrisinin önde gelen oyuncularından biridir (Ap & Wong, 2001).

Turist rehberleri, yurtiçi ve yurtdışından gelen turistlere, gezi öncesinde seçtikleri dilde rehberlik yapan; Türkiye'nin tarihî, kültürel ve doğal değerleri hakkında kapsamlı bilgiye sahip olan; bu bilgileri aktararak ziyaretçilere deneyim sunan, Türkiye'nin imajını doğru yansıtan ve seyahat acenteleri tarafından düzenlenen tur programlarını belirlenen biçimde yürüten kişilerdir (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2010).

Rehberlik mesleğini yürütebilmek için Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nda yer alan koşulların sağlanması gerekir. Buna göre, rehber adayı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalı, en az 18 yaşında olmalı, turist rehberliği ön lisans veya lisans programlarından mezun olmalı ya da farklı bir lisans programını tamamladıktan sonra turist rehberliği sertifika programlarını bitirmelidir. Ayrıca, en az 75 puan ile yabancı dil yeterlilik belgesine sahip olunması, birlikler tarafından düzenlenen ülkesel turist rehberliği için 36, bölgesel turist rehberliği için bölgeye yönelik en az 6 günlük uygulama gezilerinin tamamlanması ve gezi sonunda yapılan sınavda başarılı olunması gerekmektedir. Mesleğin icrası, yalnızca çalışma kartında belirtilmiş olan yabancı diller aracılığıyla ve rehberin kendisi tarafından yapılır. Bununla birlikte, rehberin Türkçe rehber olması ya da turun tüm üyelerinin Türkçe konuşup bu yönde istemde bulunmaları hâlinde, rehberlik hizmeti Türkçe olarak, ilgili mevzuat ve meslek etik ilkelerine bağlı kalınarak gerçekleştirilir. Meslek kanununda belirtilen suçlardan hüküm giymemiş olmak ve daha önceden meslekten çıkarılmamış olmak şartı aranmaktadır. Turist rehberleri, Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurarak ruhsatname almak zorundadır. Ruhsatnameyi aldıktan sonra yerleşim yerinin bulunduğu ilde kurulmuş odalardan birine, yerleşim yeri olan ilde oda kurulmamışsa en yakın ilde kurulmuş odalardan birine üye olmaları gerekmektedir. Rehberlik mesleği sadece eylemli turist rehberleri tarafından yapılır. Eylemli turist rehberi olmak için bir yıl geçerli çalışma kartının alınması gerekir (TUREB, 2024).

Turist Rehberlerinin Mesleki Gelişimi

Mesleki gelişim, eğitim, öğretim ve destek faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu tür faaliyetler bireylerin mesleki bilgilerine katkıda bulunmayı, becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (Bolam, 2000). Her yetişkin, hızla değişen teknoloji ve yaşam koşullarına uyum sağlamak için sürekli öğrenme sürecine dahil olmalıdır. Profesyonel mesleklerde mesleki gelişim çoğunlukla bireyin kendi çabasıyla ilerlerken, bazı mesleklerde bu gelişim faaliyetleri, mesleğin doğal bir parçası olarak yürütülmektedir (Genç, 2010).

Turist rehberliği eğitimleri, bilgilendirme ve beceri edinimi üzerinde durularak yeterlilik kazandırma temeline dayanmaktadır. Bu durumun nitelikli rehber arayan tur operatörleri için avantajları vardır. Turist rehberliği sertifikası, bir rehberin gerekli beceri ve yeterliliklere sahip olduğunu tur şirketine kanıtlayabilir. Ancak, turist rehberliği sadece insanları bir turistik yere götürmek ve onlara bilgi vermek değildir. Turistler bir rehberden bir bölgenin tanıtımından daha fazlasını beklemektedir. Özellikle bölgenin sosyal ve kültürel yaşamını öğrenmeyi, bölgeye özgü önemli konularda bilgilendirilmeyi, nitelikli ve nazik bir anlatımla aktarılmasını istemektedir (Mason & Christie, 2003). Turist istek ve talepleri doğrultusunda ise mesleki gelişim amaçlı programlarda pratik rehberlik becerileri, kişilerarası ve davranışsal beceriler, iş ve yönetim becerileri, güncel turizm bilgisi aktarılmaktadır (Samarathunga & Jayathilake, 2018).

Turist rehberleri için mesleki gelişim programları, konferanslar, grup çalışması, uygulamalı eğitimler gibi çeşitli eğitim ve öğretim yaklaşımlarını içermektedir (Black & King, 2002). Mesleki gelişim için turist rehberlerinin dil becerilerinin geliştirilmesi, bilgileri güncelleme ve kendini geliştirmesi için tazeleme kurslarının sunulması, rehberin niteliklerinin daha da yükseltilmesinin sağlanması, tur rehberliği ve tur yönetimi konusunda bir kariyer yolu sağlanması gerekmektedir. Turist rehberlerinin hizmet kalitesini yükseltebilmesi için hükümetin, tur operatörlerinin ve eğitim kurumlarının desteğine ihtiyaç duyulmaktadır (Ap & Wong, 2001). Örneğin kuzey Avustralya'nın tropikal savana bölgesinde çalışan rehberler için, Savana Rehberler Birliği tarafından kişisel bilgilerini artırmak ve mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla çeşitli eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler arasında jeoloji, sürüngen türleri, memeliler, flora, fauna, vahşi haşere yönetimi, tarih, ilk yardım, Yerli kültür, hidroloji, GPS kullanımı, kuş gözlemciliği, ilk yardım ve güncel konularda konferanslar yer almaktadır (Carmody, 2013).

Turist rehberleri birçok alanda detaylı bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyacı gidermek ve mesleki gelişimi sağlamak için ülkemizde rehber odaları tarafından uzmanlaşma eğitim programları düzenlenmektedir. Eğitim programının içeriğinin belirlenmesinde rehberlik mesleğinin icra edildiği bölgenin kültürel mirası ve bölgeye yönelik uluslararası turizm hareketleri dikkate alınmalıdır (Arslan & Çiftçi, 2020).

Mesleki Yeterlilik Kurumu Ulusal Meslek Standardı'nda (2010) turist rehberinin görevleri arasında mesleki gelişim faaliyetlerini yürütmek görevi yer almaktadır. Bu görevle birlikte mesleğiyle ilgili yayınları takip etmek, kurs ve seminerlere katılmak olmak üzere iki işlem ve bu işlemlere bağlı olarak başarım ölçütleri bulunmaktadır. Mesleğiyle ilgili yayınları takip etmek işlemi altında "Her türlü yayını, yeniliği ve teknolojik gelişmeleri takip eder", "İşiyle ilgili görsel materyalleri izler", "Öğrendiği bilgileri işinde uygular" başarım ölçütleri yer almaktadır. Kurs ve seminerlere katılmak işlemi altındaysa "Acentenin veya kendisinin istediği ve önerdiği kişisel gelişim etkinliklerine (toplantı, fuar, kurs, yönetmelikle belirlenen hizmet içi eğitim seminerleri) katılır", "Öğrendiklerini işinde uygular, çalışma arkadaşlarını bu konularda bilgilendirir" başarım ölçütleri yer almaktadır.

Turist Rehberliği Meslek Odaları

Türkiye'ye gelen turist sayısındaki artışla birlikte, turizmde yaşanan hızlı gelişmeler birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Bu durum sektörde sorunları tespit edip çözüm önerileri geliştiren, çalışanların haklarını koruyan, çalışanlar arasında birlik ve beraberliği sağlayan, sektör temsilcilerini, işletmeleri ve iş görenleri bir araya getiren dayanışmaya yönelik meslek hareketlerini gerekli kılmıştır ve örgütlenme ihtiyacını doğurmuştur. Turist rehberliği mesleğini icra edenler arasında birlik ve beraberliği sağlamak, ortak ihtiyaçları gidermek, meslek ahlakını korumak ve mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla üst bir örgüt kurma çalışmaları ortaya çıkmıştır (Kılıç & Hacıoğlu, 2018). Turizm sektörü büyüdükçe rehber sayısı artmakta, rehberlerin sorunu bireysel sorunlar olmaktan çıkmakta, sektör dinamiklerinin sorunlarla örgütlü mücadele etme bilinci ve buna paralel olarak örgütlenme girişimi gözlenmektedir (Çolakoğlu, Efendi & Epik, 2017). Meslekle ilgili sorunları resmi makamlara duyurmak ve turist rehberliğinin gelişmesi ve meslek çıkarlarının korunması açısından hükümet kararlarını etkilemek, üyeler arasında bilgi alışverişini sağlamak için turist rehberliği meslek birlikleri vardır (Çimrin, 1995). Ulusal ve uluslararası alanda turist rehberleri farklı örgütler tarafından temsil edilmektedir. Türkiye'de turist rehberlerini ulusal düzeyde Turist Rehberleri Odaları Birliği (TUREB) temsil etmektedir.

Meslek kuruluşlarının görev ve yetkileri, Turist Rehberliği Meslek Kanunu (2012) kapsamında aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

a) Üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamak ve mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak.
b) Mesleğin genel çıkarlarına ve ulusal turizm ile tanıtım politikalarına uygun şekilde yürütülmesini ve gelişmesini sağlamak.
c) Üyelerinin birbirleri ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlük ve güveni hâkim kılmak amacıyla meslek etiğini ve disiplini korumak; turist rehberleri arasındaki haksız rekabeti önleyici tedbirler almak; rehberlerin yetiştirilmesi için kurs, seminer ve eğitim programları düzenlemek; araştırma ve incelemeler yapmak.
ç) Bakanlıkça talep edilen konularda görüş bildirmek.
d) Bu Kanun ve ilgili mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmek.

Turist rehberlerinin, bulundukları ilde kurulmuş bir meslek odasına, eğer illerinde oda yoksa en yakın ildeki meslek odalarından birine üye olmaları zorunludur. Turist rehberliği meslek odaları, TUREB'e bağlı olarak faaliyet göstermektedir. TUREB, 22.06.2012 tarihinde 28331 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6326 sayılı "Turist Rehberliği Meslek Kanunu" uyarınca kurulmuş olup, 7 meslek odası ve 6 bölgesel meslek odası olmak üzere Türkiye genelinde örgütlenmiş 13 odanın üst kuruluşu ve kamu kurumu niteliğinde bir meslek birliğidir. Birliğin merkezi Ankara'dadır. TUREB, tüm birimleriyle rehberlerin ülke turizminde daha etkin rol almasını sağlamak, Türkiye'nin kültür ve turizm politikaları doğrultusunda tanıtımını gerçekleştirmek ve yasa dışı rehberlik faaliyetlerini önlemek amacıyla çalışmalar yürütmektedir. TUREB'e bağlı odalar; Adana Bölgesel Turist Rehberleri Odası (ADRO), Ankara Turist Rehberleri Odası (ANRO), Antalya Turist Rehberleri Odası (ARO), Aydın Turist Rehberleri Odası (ATRO), Bursa Bölgesel Turist Rehberleri Odası (BURO), Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası (ÇARO), Gaziantep Bölgesel Turist Rehberleri Odası (GARO), İstanbul Turist Rehberleri Odası (İRO), İzmir Turist Rehberleri Odası (İZRO), Muğla Turist Rehberleri Odası (MURO), Nevşehir Turist Rehberleri Odası (NERO), Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası (ŞURO) ve Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası'dır (TRO) (TUREB, 2025).

Tablo 1: Rehber Odalarına Göre Turist Rehberi Sayıları

Oda	Ülkesel	Bölgesel	Eylemli	Eylemsiz	Oda Toplam Rehber
ADRO	162	39	142	59	201
ANRO	742	266	664	344	1008
ARO	1594	302	1393	503	1896
ATRO	611	295	777	129	906
BURO	114	100	166	48	214
ÇARO	171	182	285	68	353
GARO	135	74	144	65	209
İRO	4336	1386	4250	1472	5722
İZRO	973	282	880	375	1255
MUTRO	432	77	358	151	509
NERO	607	511	960	158	1118
ŞURO	139	116	210	45	255
TRO	121	67	145	43	188
TOPLAM	**10137**	**3697**	**10374**	**3460**	**13834**

Kaynak: TUREB, 2025.

Tablo 1'de, Türkiye genelinde faaliyet gösteren 7 meslek odası ile 6 bölgesel meslek odasına üye turist rehberi sayıları yer almaktadır. Tabloya göre ülkesel ve bölgesel düzeyde rehber sayısı bakımından en fazla üyeye sahip olan meslek odası İRO'dur. Toplam 5.722 üyesi bulunan İRO, bu sayıyla Türkiye'deki kayıtlı rehberlerin yaklaşık %41'ini temsil etmektedir. Türkiye genelinde, 2025 yılı itibariyle meslek odalarına kayıtlı toplam 13.834 turist rehberi bulunmaktadır. Bu rehberlerden 10.137'si ülkesel, 3.697'si ise bölgesel çalışma kartına sahiptir. Rehberler faaliyet düzeyine göre incelendiğinde ise rehberlerin 10.374'ü eylemli, yani geçerli çalışma kartına sahip ve aktif olarak mesleğini sürdüren kişilerdir. Buna karşılık 3.460 rehber eylemsiz konumda olup, aktif olarak rehberlik faaliyeti yürütmemektedir. İstanbul'un ardından en fazla kayıtlı rehberin bulunduğu odalar sırasıyla ARO, İZRO ve ANRO'dur.

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve doküman inceleme yöntemi kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, algıların ve olguların doğal ortamlarında gerçekçi ve eksiksiz şekilde ortaya konmasını amaçlayan; gözlem, mülakat ve belge analizi gibi nitel veri toplama tekniklerini içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım, 1999). İçerik analizi, metinlerdeki belirli sözcük ve kavramların sistematik ve tekrarlanabilir kodlamalarla sınıflandırılarak özetlenmesini ve yorumlanmasını sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntemle metinlerdeki ifadelerin varlığı, anlamı ve ilişkileri belirlenerek araştırmacı tarafından mesaja yönelik çıkarımlar elde edilir (Büyüköztürk vd., 2013). Bu kapsamda beş turist rehberliği meslek odasına telefon ve e-posta yoluyla ulaşılmış; önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular iletilmiştir. Mülakat soruları hazırlanırken, alanında uzman 3 öğretim üyesi ve 3 turist rehberinin görüşlerine başvurulmuş, ayrıca literatür taramasından yararlanılmıştır. Bu kapsamda, söz konusu meslek odalarının 2015-2023 yılları arasındaki faaliyetleri ve konu başlıkları hakkında ayrıntılı bilgi toplanmıştır. Görüşmelerde, 2015-2023 yılları arasında gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetlerinin sayısı, yıllık ortalama etkinlik düzeyi,

etkinliklerin düzenlenme sıklığı ve yıl içerisindeki dönemsel dağılımına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Ankara (ANRO), Antalya (ARO) ve İzmir (İZRO) Turist Rehberleri Odası, mesleki gelişim faaliyetlerini araştırmacılara doğrudan bildirmiştir. Aydın (ATRO) ve İstanbul (İRO) Turist Rehberleri Odası ise faaliyetlerini web sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden güncel olarak yayınladıklarını belirtmiş ve araştırmacıları bu platformlara yönlendirmiştir. Belirtilen platformlardan yıllık veriler toplanmış ve çalışmanın amaçlarına uygun kategorilere ayrılmıştır. Veriler sistematik bir şekilde analiz edilmiş, benzer içerikler kodlanarak temalar altında birleştirilmiş ve bulgular bu temalar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Turist Rehberliği Meslek Kanunu'nda belirtilen meslek kuruluşlarının görev ve yetkileri doğrultusunda TUREB'e bağlı 5 meslek odasından, Kanun'da belirtilen yasal zorunluluklar dışında turist rehberlerinin mesleki gelişimini sağlamak amacıyla yaptığı çalışmalarla ilgili bilgiler alınmıştır. Üyelerin mesleki, sosyal ve kişisel gelişimlerinin sağlanması, verimliliklerinin arttırılması ve turlara hazırlanmalarına yönelik odaların sağladığı eğitim, seminer, söyleşi, konferans, uzmanlaşma eğitimi vb. faaliyetler incelenip değerlendirilmiştir.

Araştırmanın etik kurul onayı, 17.09.2025 tarih ve 08-2025/313 sayılı karar ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından verilmiştir. Etik kurul onayının alınmasının ardından, veri toplama çalışmaları 20 Eylül-10 Ekim 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında, 22.06.2012 tarihli ve 28331 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6326 sayılı "Turist Rehberliği Meslek Kanunu" çerçevesinde kurulan ve Türkiye genelinde faaliyet gösteren 7 ulusal ve 6 bölgesel meslek odasının tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak resmi internet siteleri ile sosyal medya hesaplarında faaliyetlerine dair yeterli veri bulunmayan, yapılan telefon ve e-posta başvurularına da geri dönüş sağlamayan odalar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Bu durum, veri toplama sürecini sınırlamış ve çalışmada yalnızca beş meslek odasından veri elde edilebilmiştir. İlgili odalar, Ankara (ANRO), Antalya (ARO), Aydın (ATRO), İstanbul (İRO) ve İzmir (İZRO) Turist Rehberleri Odası olarak belirlenmiştir. Araştırma, bu odaların 2015 ile 2023 yılları arasındaki faaliyetlerini incelemektedir.

Bulgular

Bulgular bölümünde, 2015-2023 yılları arasında ANRO, ARO, ATRO, İRO ve İZRO tarafından gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetlerine ilişkin veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Bu doğrultuda, ilgili odaların düzenlediği çeşitli etkinlikler, tablolar halinde sistematik ve karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur. Seminer, konferans, sunum, söyleşi, panel ve çevrim içi yayınlar, içerik ve amaç açısından benzer özellikler taşıdıkları için ortak bir kategori altında değerlendirilmiştir. Eğitim gezileri ve uzmanlaşma eğitimleri ayrı kategorilerde verilmiştir. Üye buluşmaları, sosyal sorumluluk projeleri, protokol anlaşmaları, bilgilendirme toplantıları, kurslar, sertifikalı eğitimler, belgesel gösterimleri, sosyal etkinlikler, gönüllü rehberlik faaliyetleri, Rehberler Günü etkinlikleri ve yemek organizasyonları gibi çeşitli etkinlikler "diğer" başlığı altında değerlendirilmiştir.

Tablo 2. İstanbul Turist Rehberleri Odası 2015- 2023 Yılları Mesleki Gelişim Faaliyetleri

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Genel Toplam**
Seminer- konferans-sunum-söyleşi- panel-çevrim içi yayınlar	4	15	10	3	8	15	3	16	9	83
Eğitim gezisi	4	10	6	2	6	7	4	10	10	59
Uzmanlık eğitimi	1	0	2	0	0	0	0	0	2	5
Diğer	1	4	1	1	2	1	1	1	1	13
Toplam	**10**	**29**	**18**	**6**	**16**	**23**	**7**	**27**	**21**	**160**

İRO tarafından 2015-2023 yılları arasında gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetleri incelendiğinde, toplamda 160 etkinlik düzenlendiği görülmektedir. Faaliyetler; seminer, konferans, sunum, söyleşi, çevrim içi yayınlar ve paneller (83 adet), eğitim gezileri (59 adet), uzmanlaşma eğitimleri (5 adet) ve diğer faaliyetler (13 adet) olarak sınıflandırılmıştır. Seminer, konferans ve söyleşi gibi eğitim ve bilgilendirmeye yönelik etkinlikler, toplam faaliyetlerin %51,9'unu oluşturmaktadır. Eğitim gezileri %36,9, uzmanlaşma eğitimleri %3,1 ve diğer faaliyetler %8,1 oranında gerçekleştirilmiştir. Yıllar bazında değerlendirme yapıldığında, 2016 yılı 29 etkinlik ile en yüksek faaliyet düzeyine ulaşırken, 2018 yılı yalnızca 6 etkinlik ile en düşük seviyededir. 2020 yılında pandemi koşullarına rağmen 23 etkinlik düzenlenmiştir. Genel olarak, gelişim faaliyetlerinin sürdürülebilir şekilde devam ettiği ve bilgilendirme etkinlikleri ile saha uygulamalarının dengeli biçimde yürütüldüğü söylenebilir.

İRO tarafından düzenlenen meslek içi eğitim etkinlikleri kapsamında üyeler; Ayasofya, Yerebatan Sarnıcı, İstanbul Arkeoloji Müzeleri, Galata Mevlevihanesi, Tekfur Sarayı, Balat, Fener, Zeytinburnu, Eyüpsultan, Sultanahmet ve Suriçi gibi İstanbul'un tarihi ve kültürel açıdan öne çıkan bölgelerinde düzenlenen eğitim gezilerine katılmış; ayrıca Bizans'tan Osmanlı'ya, Anadolu uygarlıklarından Prusya'ya, Yahudi ve Süryani mirasından erken Cumhuriyet dönemine kadar pek çok temayı içeren uygulamalı turlarla alandaki bilgi ve deneyimlerini pekiştirmişlerdir. Mitoloji, sanat tarihi, şehir planlaması, ikonografi, film turizmi, gastronomi, çevre bilinci ve ekonomi tarihi gibi farklı disiplinlerdeki konularda gerçekleştirilen söyleşi, panel, seminer ve sunumlar aracılığıyla teorik bilgilendirme sağlanmış; bu etkinlikler çevrim içi ortamlarda canlı yayınlarla da desteklenmiştir. British Museum'daki Anadolu eserleri, Türkiye'nin doğal taşları, mitolojik ağaçlar, Anıtkabir'in simgesel yapısı, İstanbul'un su sistemleri, İstanbul'da Osmanlı öncesi kilise mimarisi gibi özgün konular, çevrim içi yayınlarda işlenen başlıca temalardan bazılarıdır. Ayrıca Mimar Sinan'ın eserleri, Doğu Roma sivil mimarisi, Zeytinburnu'nun kentsel dönüşüm süreci, Boğaziçi'nin tarihi dokusu, müze eğitim yöntemleri ve rehberlikte etik konular gibi özgül içerikler de sunulmuştur. Bunun yanı sıra, kültür rotası tasarımı atölyeleri, festival katılımları, kıdemli rehberlerle deneyim paylaşımı toplantıları ve yerel yönetim iş birlikleriyle gerçekleştirilen saha uygulamaları gibi destekleyici etkinliklere rehberlerin aktif katılımı sağlanmıştır.

Tablo 3. Ankara Turist Rehberleri Odası 2015- 2023 Yılları Mesleki Gelişim Faaliyetleri

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Genel Toplam**
Seminer-konferans- sunum-söyleşi-panel-çevrim içi yayınlar	11	0	2	4	4	6	4	5	1	37
Eğitim gezisi	3	2	5	4	4	4	4	12	7	45
Uzmanlık eğitimi	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Diğer	1	0	4	2	4	1	1	6	5	24
Toplam	**15**	**3**	**11**	**10**	**12**	**11**	**10**	**23**	**13**	**108**

ANRO'nun 2015-2023 yılları arasında toplam 108 etkinlik gerçekleştirildiği görülmektedir. Gerçekleştirilen 45 eğitim gezisi (%41,6) faaliyetler içinde en büyük paya sahipken, onu 37 adetle seminer ve konferans gibi bilgilendirme çalışmaları (%34,3) izlemektedir. Kalan faaliyetlerin 24'ü (%22,2) diğer etkinliklerden, sadece 2'si (%1,8) ise uzmanlaşma eğitimlerinden oluşmaktadır. Yıllık bazda değerlendirildiğinde, 2022 yılında 23 etkinlik ile en yüksek faaliyet sayısına ulaşılmıştır. En düşük etkinlik sayısı ise 2016 yılında 3 etkinlikle kaydedilmiştir.

ANRO tarafından düzenlenen mesleki gelişim faaliyetleri kapsamında üyeler; Ankara, Eskişehir, Konya, Amasya, Safranbolu, Frigya, Çankırı, Polatlı, Akçakoca-Düzce gibi farklı

şehir ve bölgelerde gerçekleştirilen kapsamlı eğitim gezilerine katılmışlardır. Bu geziler; Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Roma Hamamı Açıkhava Müzesi, Gordion, Sakarya Savaş Alanları gibi tarihî ve kültürel açıdan önemli alanları kapsamış; ayrıca Balkanlar, Budapeşte, Viyana, Prag gibi uluslararası eğitim turlarıyla da zenginleştirilmiştir. Teorik bilgilendirme ise mitoloji, Süryanilik, Kıbrıs tarihi ve turizmi, Çanakkale Savaşları, Hititler'de şehircilik, Roma İmparatorluğu dönemi zeytinyağı, şarap ve bağcılık kültürü gibi çok çeşitli disiplinler üzerine düzenlenen etkinliklerle sağlanmıştır. Bu etkinlikler aynı zamanda online platformlarda canlı yayınlar aracılığıyla da geniş katılıma açılarak erişilebilirlik artırılmıştır. Uzmanlaşma eğitimleri ise Frigya Afyonkarahisar Bölgesi ve Savaş Alanları, Eskişehir ve çevresi gibi alanlarda gerçekleştirilmiştir. Bunların yanında sosyal sorumluluk projeleri (depremzedelere rehberlik, öğrencilere gönüllü eğitim desteği, yardım kampanyaları), sertifikalı eğitim programları (temel ilk yardım, işaret dili) ve protokol anlaşmaları (yabancı dil eğitimi, lisansüstü iş birlikleri) gibi faaliyetlerle mesleki, sosyal ve kişisel gelişim süreci çeşitlendirilmiştir.

Tablo 4. Antalya Turist Rehberleri Odası 2015- 2023 Yılları Mesleki Gelişim Faaliyetleri

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Genel Toplam**
Seminer- konferans-sunum- söyleşi-panel- çevrim içi yayınlar	9	9	1	2	1	17	8	6	2	55
Eğitim gezisi	4	3	2	0	3	1	1	7	11	32
Uzmanlık eğitimi	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3
Diğer	4	1	2	2	1	5	3	5	8	31
Toplam	**19**	**13**	**6**	**4**	**5**	**23**	**12**	**18**	**21**	**121**

ARO'nun 2015-2023 yılları arasında düzenlediği 121 mesleki gelişim faaliyeti, seminer ve çevrim içi yayınlar (55), eğitim gezileri (32), uzmanlaşma eğitimleri (3) ve diğer etkinlikler (31) olarak sınıflandırılmıştır. Bilgilendirmeye yönelik seminer, konferans ve çevrim içi yayınlar toplam faaliyetlerin yaklaşık %45,5'ini oluşturmuş, özellikle 2020 yılında bu tür etkinliklerde belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Eğitim gezileri ise %26,4 oranında gerçekleşmiş ve 2022 ile 2023 yıllarında önemli bir artış göstermiştir. Uzmanlaşma eğitimleri daha sınırlı sayıda olup toplam faaliyetlerin %2,5'ini oluştururken, diğer etkinlikler %25,6 oranında gerçekleştirilmiştir. Yıllar bazında değerlendirildiğinde, 2020 yılı pandemi koşullarına rağmen 23 etkinlikle en yüksek faaliyet düzeyine ulaşırken, 2018 ve 2019 yılları en düşük etkinlik sayısına sahip olmuştur.

ARO tarafından 2015–2023 yılları arasında düzenlenen faaliyetler kapsamında üyeler; Side, Perge, Aspendos, Myra, Patara, Termessos, Phaselis, Sagalassos, Sillyon, Antalya Kaleiçi, Alanya Kalesi, Elmalı, Kaş, Demre, Finike, Manavgat ve Döşemealtı gibi bölgenin önde gelen tarihî ve kültürel alanlarında gerçekleştirilen eğitim gezilerine katılım sağlamış; bu sayede arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık ve kültürel miras alanında bilgi ve deneyimlerini geliştirme fırsatı bulmuştur. Ayrıca, Hititlerden Roma'ya, Likya'dan Osmanlı'ya, Selçuklulardan erken Cumhuriyet dönemine kadar uzanan tarihsel temaları içeren uygulamalı alan çalışmalarıyla birlikte, Antalya'nın endemik bitki örtüsü, florası, faunası ve jeolojik yapısı üzerine odaklanan geziler de düzenlenmiş; rehberlerin uzmanlaşmalarını derinleştirecek içeriklere yer verilmiştir. Diğer yandan, turizm politikaları, meslek hukuku, çevre bilinci, sürdürülebilirlik, gastronomi, mitoloji, sanat tarihi, etnografya, iletişim becerileri ve dijital içerik üretimi gibi farklı disiplinlerde gerçekleştirilen söyleşi, seminer, sunum ve paneller aracılığıyla teorik bilgilendirme sağlanmış; bu etkinlikler özellikle 2020 yılı itibarıyla çevrim içi platformlar üzerinden canlı yayınlarla da desteklenmiştir. "Canlı Yayın Söyleşileri" dizisi kapsamında Hitit mitolojisi, Yörük kültürü, Roma hamam mimarisi, Likya yolunun sembolik yapısı, Antalya

florasında aromatik bitkiler, rehberlikte anlatı teknikleri, Göktürk Yazıtları'nın kültürel önemi, Aspendos tiyatrosunun sahne düzeni ve Antalya'nın geleneksel yaşam kültürü gibi özgün temalar ele alınmıştır. Ayrıca, "Apollo'dan Athena'ya Antik Kentler", "Kırkambar Projesi" ve "Doğa Rehberliği Atölyeleri" gibi projelerle saha deneyimi edinilmiştir. Flora-fauna gezileri, botanik tanımlama atölyeleri, antik dönem gastronomisi sunumları, kent belleği yürüyüşleri, anı turizmi uygulamaları ve deneyimli rehberlerle gerçekleştirilen deneyim paylaşımı toplantıları, mesleğin hem akademik hem de uygulamalı olarak bütüncül bir biçimde geliştirilmesine katkı sağlamıştır.

Tablo 5. İzmir Turist Rehberleri Odası 2015- 2023 Yılları Mesleki Gelişim Faaliyetleri

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Genel Toplam**
Seminer- konferans-sunum- söyleşi-panel- çevrim içi yayınlar	3	4	11	10	4	13	12	8	5	70
Eğitim gezisi	8	6	5	7	3	2	1	11	5	48
Uzmanlık eğitimi	0	1	0	0	1	0	0	1	1	4
Diğer	1	1	1	1	1	2	2	2	3	14
Toplam	**12**	**12**	**17**	**18**	**9**	**17**	**15**	**22**	**14**	**136**

İZRO'nun 2015-2023 yılları arasında düzenlediği 136 mesleki gelişim faaliyeti, seminer ve çevrim içi yayınlar (70), eğitim gezileri (48), uzmanlaşma eğitimleri (4) ve diğer etkinlikler (14) olarak sınıflandırılmıştır. Bilgilendirme etkinlikleri toplam faaliyetlerin %51,5'ini oluşturarak ön plana çıkarken, eğitim gezileri %35,3 oranla uygulamalı öğrenmeye verilen önemi yansıtmaktadır. Uzmanlaşma eğitimleri %2,9'luk bir paya sahip olurken, diğer etkinlikler %10,3'lük oranla faaliyet çeşitliliğini desteklemiştir. Yıllar bazında değerlendirildiğinde, 2022 yılı 22 etkinlikle en yoğun mesleki gelişim sürecinin yaşandığı dönem olmuştur. 2020 yılı ise pandemi koşullarına rağmen 17 etkinlikle dikkat çekmiş, bu dönemde çevrim içi yayınların yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. En az etkinlik düzenlenen yıl ise sadece 9 faaliyetle 2019 yılı olmuştur.

İZRO tarafından düzenlenen mesleki gelişim etkinlikleri, üyelerin yerel tarih, arkeoloji, sanat tarihi ve kültürel miras konularında uzmanlaşmasını sağlayacak biçimde çeşitlendirilmiştir. Bu kapsamda rehberler; Efes, Bergama, Sardes, Allianoi, Klaros, Notion, Teos, Metropolis, Smyrna Agorası, Kadifekale, Bayraklı Höyüğü, Çeşme Kalesi, Selçuk ve Tire gibi Batı Anadolu'nun tarihsel açıdan öne çıkan antik kentleri ile geleneksel yerleşim alanlarında düzenlenen eğitim gezilerine katılmıştır. Ayrıca Seferihisar'ın yavaş şehir deneyimi, Urla'da bağcılık ve gastronomi kültürü, Ödemiş Birgi'de Osmanlı taşrası yaşamı gibi tematik alan gezileriyle rehberlerin yerel bilgisi zenginleştirilmiştir. Bunun yanı sıra İZRO bünyesinde gerçekleştirilen seminer, söyleşi ve sunumlarda; mitoloji, arkeoloji, sanat tarihi, müzecilik, kültürel peyzaj, çevre ve sürdürülebilirlik, rehberlikte etik ilkeler ve afet durumlarında kriz yönetimi gibi teorik içerikler işlenmiştir. Bu etkinlikler çoğu zaman akademisyenler, müze uzmanları, sanat tarihçileri ve alanda deneyimli rehberlerin katılımıyla gerçekleştirilmiş; çevrim içi platformlar aracılığıyla da geniş katılımla sunulmuştur. "İzmir'in Kültürel Peyzajı", "Antik Çağda Kadın", "Roma Dönemi Mimarlığı", "Efes'te Yeni Kazı Bulguları", "Kent Belleği ve Rehberlik", "Sürdürülebilir Turizm ve Yerel Katılım" gibi konular bu süreçte öne çıkan başlıklardan bazılarıdır. Ayrıca, rehberlerin müze anlatımı teknikleri, çok dilli rehberlik, özel ilgi turizmi (gastronomi ve inanç turizmi) konularında yetkinlik kazanması hedeflenmiştir. Rehberler; İzmir Büyükşehir Belediyesi, İBB Müzeler Şube Müdürlüğü, Ege Üniversitesi ve çeşitli STK'larla yapılan iş birlikleriyle yürütülen projelere de dâhil edilerek, kültürel üretim süreçlerine katılım sağlamışlardır. Bu bağlamda kent festivallerine katkı sunulması ve rota

geliştirme atölyeleri ile hem mesleki pratikler güçlendirilmiş hem de yerel paydaşlarla sürdürülebilir ilişki ağları kurulmuştur.

Tablo 6. Aydın Turist Rehberleri Odası 2015- 2023 Yılları Mesleki Gelişim Faaliyetleri

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Genel Toplam**
Seminer- konferans- sunum- söyleşi- panel- çevrim içi yayınlar	1	6	12	43	25	37	19	12	2	157
Eğitim gezisi	3	3	0	9	2	3	3	6	6	35
Uzmanlık eğitimi	0	0	1	0	0	0	1	0	1	3
Diğer	3	2	1	2	2	1	1	3	3	18
Toplam	**7**	**11**	**14**	**54**	**29**	**41**	**24**	**21**	**12**	**213**

ATRO'nun 2015-2023 yılları arasında düzenlediği 213 mesleki gelişim faaliyeti, seminer ve çevrim içi yayınlar (157), eğitim gezileri (35), uzmanlaşma eğitimleri (3) ve diğer etkinlikler (18) olarak sınıflandırılmıştır. Seminer, konferans ve çevrim içi yayınlar gibi bilgilendirmeye yönelik etkinlikler toplam etkinliklerin %73,7'sini oluşturarak ön plana çıkmaktadır. Eğitim gezileri ise %16,4 oranıyla uygulamaya verilen önemi göstermektedir. Uzmanlaşma eğitimleri sınırlı bir paya sahipken (%1,4), diğer etkinlikler %8,5 oranındadır. Yıllık dağılıma bakıldığında, 2018 yılı 54 etkinlikle en yoğun mesleki gelişim dönemi olarak öne çıkmaktadır. 2019 ve 2023 yıllarında ise etkinlik sayılarında azalma görülmüştür. Pandemi döneminde 41 etkinlik yapılmış ve bu dönemde çevrim içi yayınların arttığı dikkat çekmiştir.

ATRO tarafından 2015-2023 yılları arasında düzenlenen mesleki gelişim faaliyetleri, rehberlerin hem bölgesel tarih ve kültür bilgilerini derinleştirmeyi hem de mesleki becerilerini geliştirmeyi hedefleyen çok yönlü programlar şeklinde yapılandırılmıştır. Üyeler, Efes, Milet, Priene gibi bölgenin önemli antik yerleşimlerinde düzenlenen eğitim gezileri ile kültürel değerleri yakından inceleme fırsatı bulmuştur. Bunun yanı sıra, Aydın'ın doğal güzellikleri ve yerel yaşam kültürüne ilişkin temalar da programlara dahil edilerek rehberlerin çok boyutlu bilgi edinmeleri sağlanmıştır. Mesleki gelişim programları, tarihsel ve kültürel alanlara ek olarak mitoloji, arkeoloji, ekoturizm, gastronomi, çevre bilinci ve sürdürülebilir turizm gibi disiplinlerarası konuları da içermektedir. Bu sayede rehberler, güncel turizm trendleri ve alanındaki yenilikler hakkında bilgi sahibi olabilmiştir. ATRO'nun bu dönemde gerçekleştirdiği etkinliklerde, antik çağlardan günümüze ulaşan kültürel mirasın korunması ve tanıtılması konuları derinlemesine tartışılmıştır. Ayrıca, mesleki etik, rehberlik teknikleri ve iletişim becerileri gibi alanlarda düzenlenen eğitimler, rehberlerin profesyonel yetkinliklerinin artırılmasına katkı sağlamıştır. Teknolojinin eğitimde kullanımı da ön planda tutulmuş; çevrim içi seminerler, webinarlar ve interaktif eğitimlerle ulaşılabilirlik ve süreklilik sağlanmıştır. Böylece, özellikle pandemi sürecinde bile mesleki gelişim faaliyetlerinin kesintisiz devam etmesi mümkün kılınmıştır. Son olarak, kültürel mirasın yaşatılması ve turizmde yerel katılımın artırılması amacıyla, kültür rotası tasarımı ve yerel iş birliklerine yönelik atölye çalışmaları düzenlenmiş; rehberlerin bölgesel turizme aktif katkıları teşvik edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma kapsamında, 2015-2023 yılları arasında İRO, ANRO, ARO, İZRO ve ATRO tarafından düzenlenen mesleki gelişim faaliyetleri detaylı olarak incelenmiştir. Analiz edilen veriler, her odanın mesleki gelişim alanındaki faaliyet yoğunluğu, etkinlik türleri ve yıllar içindeki değişim eğilimleri açısından önemli farklılıklar ve benzerlikler ortaya koymuştur.

Bu çalışma, turist rehberliği meslek odalarının üyelerine sağladığı mesleki, sosyal ve kişisel gelişim faaliyetlerini sistematik olarak incelemesi açısından alana faydalı bilgiler sunmayı

amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, odaların sunduğu faaliyetlerin üyelerin gelişimine nasıl destek olabileceğini anlamaya yardımcı olmakta ve uygulamaların iyileştirilmesine dair fikirler sunmaktadır. Ayrıca çalışma; eğitim içeriklerinin çeşitlendirilmesi, çevrim içi eğitimlerin erişilebilirliğinin artırılması ve faaliyetlerin üyeler tarafından daha etkin takip edilebilmesi gibi konularda turist rehberleri ile meslek odalarına uygulamaları geliştirme açısından yol gösterici nitelik taşıyabilir. Bu yönüyle çalışma, uygulayıcılara yol gösterici öneriler sunmasının yanı sıra akademik literatüre katkı sağlayarak meslek odalarının rolünün daha görünür hale gelmesine katkıda bulunabilir.

Araştırmaya dahil edilen odalarda seminer, konferans, panel ve çevrim içi yayınlar gibi bilgilendirme çalışmaları, mesleki gelişim faaliyetleri arasında en yoğun düzenlenen kategori olarak öne çıkmıştır. Eğitim ve bilgilendirme odaklı bu çalışmalar, rehberlerin hem bilgilerini güncellemelerine hem de mesleki yetkinliklerini artırmalarına katkı sağlamaktadır. Özellikle pandemi sürecinde yaygınlaşan dijital yayınlar, faaliyetlerin hem çeşitlenmesine hem de daha geniş bir kitleye ulaşmasını sağlamıştır. Önemli bir yer tutan bu faaliyet grubu, üyelerin mesleki ve sosyal gelişim süreçlerinin desteklendiğine işaret etmektedir. Bu yaklaşım aynı zamanda rehberlerin sektörel yeniliklere uyum sağlamalarını da kolaylaştırabilir.

2015-2023 yılları arasında İRO, ANRO, ARO, İZRO ve ATRO tarafından düzenlenen mesleki gelişim faaliyetleri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, etkinlik sayıları ve içerik çeşitliliği açısından dikkat çekici farklılıklar gözlemlenmiştir. ATRO, toplam 213 etkinlik ile incelenen odalar arasında en fazla faaliyet düzenleyen oda olarak öne çıkmıştır. Bu durum, odanın rehberlerin mesleki bilgi ve becerilerini artırmaya verdiği önemi göstermektedir. Sadece sayı bakımından değil, etkinliklerin çeşitliliği açısından da öne çıkan ATRO, rehberlerin mesleki gelişimini desteklemenin yanı sıra kültürel mirasın yaşatılması ve turizm alanındaki güncel gelişmelere adaptasyonlarını sağlamada da belirleyici bir rol oynamıştır. İRO 160, İZRO 136, ARO 121 ve ANRO 108 etkinlik gerçekleştirmiştir.

Kategoriler açısından incelendiğinde eğitim ve bilgilendirmeye yönelik seminer, konferans, söyleşi, çevrim içi yayın ve panellerin dağılımı, ATRO'da 157, İRO'da 83, İZRO'da 70, ARO'da 55 ve ANRO'da 37 olarak tespit edilmiştir. Üye sayıları dikkate alındığında, ATRO'nun diğer odalara kıyasla daha az üyeye sahip olmasına rağmen eğitim ve bilgilendirmeye yönelik etkinliklerde en yüksek sayıya ulaşmış olması dikkat çekici bir bulgudur. Bu durum, üye sayısının az olmasının bazı açılardan avantaja dönüşebileceğini göstermektedir. Üye sayısının az olması, oda yönetiminin rehberlere daha kolay ulaşmasını, birebir iletişim kurmasını ve eğitim ihtiyaçlarını doğrudan tespit ederek, etkinlik planlamasını mümkün kılmaktadır. Üye sayısının az olması finansal kaynak açısından belirli sınırlılıklar getirse de ATRO'nun yerel paydaşlarla kurduğu güçlü iş birliği ve rehberlerin mesleki gelişimine yönelik yaklaşımı sayesinde, bu durumu bir avantaja dönüştürdüğü görülmektedir.

Eğitim gezileri kategorisine ilişkin veriler incelendiğinde, İRO'nun 59 etkinlikle ilk sırada yer aldığı; onu İZRO (48), ANRO (45), ATRO (35) ve ARO'nun (32) izlediği görülmektedir. Bu dağılım, büyükşehirlerdeki odaların özellikle ulaşım olanakları, kurum iş birlikleri ve lojistik kapasite açısından sahip oldukları avantajların eğitim gezilerinin sayısına yansıdığını göstermektedir. İRO'nun İstanbul'da yer alması, odanın kapsadığı illerdeki tarihsel, kültürel ve turistik çeşitliliğin zenginliği ile birleştiğinde, eğitim gezilerinin sayısının yüksek olmasında belirleyici bir etken olarak öne çıkmaktadır. İstanbul, çok sayıda kültürel miras alanı, müze, tarihi yapı ve turistik destinasyona ev sahipliği yapması nedeniyle rehberlerin saha deneyimi ve uygulamalı öğrenme ihtiyaçlarını yoğun şekilde karşılamaktadır. Ayrıca, İRO'nun geniş üye yapısı, tüm rehberlerin bu eğitimlerden yararlanabilmesini sağlamak amacıyla, eğitim gezilerinin sıklığını artırmayı zorunlu kılmaktadır.

Uzmanlaşma eğitimi, turist rehberlerinin belirli alanlarda derinlemesine bilgi ve beceri kazanmasını amaçlayan, mesleki yeterliliği artırıcı ve standartlara bağlı bir eğitim programıdır. Bu kategori sınırlı sayıda düzenlenmiş olup, İRO'da 5, İZRO'da 4, ATRO ve ANRO'da 3, ARO'da ise 2 kez gerçekleştirilmiştir. Uzmanlaşma eğitiminin süresinin en az 5 gün olması ve programın kamu kurumları, yükseköğretim kurumları, alanında uzman kişiler ile diğer meslek kuruluşlarıyla iş birliği içinde yürütülmesi, eğitim sayılarının az olmasının temel sebeplerinden biri olabilir. Uzmanlaşma eğitimi, rehberlerin mesleki bilgi ve becerilerini derinleştirmeleri açısından kritik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Bu eğitimler, rehberlerin sadece temel düzeydeki bilgilerini artırmakla kalmayıp, bölgesel turizm çeşitliliği ve yerel özellikler dikkate alınarak, uzman turist rehberi olarak yetişmelerini sağlamaktadır. Böylece rehberler, faaliyet gösterdikleri bölgenin kültürel, tarihi ve doğal zenginliklerine uygun bilgi ve becerilerle donatılmış olur. Ayrıca, bu eğitimler turizm sektörünün ihtiyaçlarına doğrudan yanıt vermekte; farklı turizm türlerine yönelik uzman rehberler yetiştirerek hem bölgelerin tanıtımını güçlendirmekte hem de ziyaretçilere daha kaliteli ve bilinçli rehberlik hizmeti sunulmasına katkı sağlamaktadır. Eğitim sonunda uygulanan sınav ve verilen sertifika, katılımcıların yetkinliklerini belgelendirerek mesleki standartların korunmasına imkân tanımaktadır. Bu bağlamda, uzmanlaşma eğitimi hem rehberlerin kişisel ve mesleki gelişimi hem de turizm çeşitliliğinin sürdürülebilir yönetimi açısından vazgeçilmez bir araçtır.

"Diğer" başlığı altında sınıflandırılan sosyal sorumluluk projeleri, atölye çalışmaları, sergi gezileri, üye buluşmaları ve festival katılımı gibi etkinlikler, odaların mesleki faaliyetlerinin çeşitliliğini ve toplumsal katılımını yansıtan önemli göstergeler arasında yer almaktadır. Bu etkinlikler, rehberlerin yalnızca mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmekle kalmayıp, toplumla etkileşimlerini artırmalarına, kültürel ve sanatsal etkinlikleri deneyimlemelerine ve sosyal sorumluluk bilincini güçlendirmelerine imkân tanımaktadır. Veriler incelendiğinde, bu etkinliklerin ATRO'da 18, İRO'da 13, İZRO'da 14, ARO'da 31 ve ANRO'da 24 kez gerçekleştirildiği görülmektedir.

2015-2023 yılları arasında, ATRO 2018 yılında 54 etkinlik ile en yüksek yıllık sayıya ulaşırken; İRO 2016'da 29 etkinlik, ANRO 2022'de 23 etkinlik, ARO 2020'de 23 etkinlik ve İZRO 2022'de 22 etkinlik ile bu yıllar arasında en yüksek sayılarını kaydetmiştir.

Tematik çeşitlilik açısından İRO mitoloji, şehir planlaması, ikonografi, gastronomi ve film turizmi gibi farklı alanlarda disiplinler arası etkinlikler sunarken; ARO yerel tarih, çevre bilinci ve kültürel miras gibi konulara odaklanmıştır. ANRO sahada yapılan eğitim gezileriyle dikkat çekerken, İZRO sanat tarihi, antik kentler ve müzecilik gibi alanlarda etkinlikler gerçekleştirmiştir. ATRO ise daha çok akademik sunumlar, çevrim içi konferanslar ve uzman konuşmacılarla etkinlikler düzenlemiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, tüm odaların hem teori hem de uygulamayı birleştiren etkinlikler geliştirdiği; pandemi koşullarında dijitalleşmeye hızlı uyum sağladığı ve farklı içerik modelleriyle mesleki gelişimi desteklediği görülmektedir. Benzer bir sonuç Ulusoy vd., (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ortaya konmuştur. Çalışmada, turist rehberliği meslek kuruluşlarının rehberlere/üyelere eğitim gezileri, çeşitli eğitim faaliyetleri, uzmanlaşma eğitimleri, kurslar, söyleşi, konferans ve seminerler, sosyal etkinlikler aracılığıyla katkı sağladığı belirlenmiştir.

Sosyal medya platformları üzerinden gerçekleştirilen çevrim içi etkinliklerin sayısındaki artış, katılımın yaygınlaşmasına ve erişim kolaylığının sağlanmasına katkıda bulunmuştur. Bu kapsamda her odanın kendi üyeleriyle diğer meslek odalarının düzenlediği online etkinliklerin afiş ve katılım linklerini paylaştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, odaların web sitesi ve sosyal medya kanalları aracılığıyla şehirlerinde düzenlenen seminer, konferans, söyleşi, kültür, sanat ve festival gibi etkinliklerin duyurusunu yaptıkları gözlenmiştir. Instagram, Facebook, YouTube ve Zoom gibi platformlar üzerinden gerçekleştirilen sosyal medya paylaşımlarının

büyük çoğunluğunun, turizm sezonunun azaldığı dönemlerde, yani sezon dışı zamanlarda yoğunlaştığı da dikkat çekmektedir. Sosyal medya kullanımına ilişkin benzer bir bulgu, Kabakulak & Boyraz (2023) tarafından yapılan çalışmada ortaya konmuştur. Turist rehberlerine yönelik etkinlikler incelendiğinde, sosyal medyanın yaygın şekilde kullanıldığı ve özellikle Instagram'ın en çok tercih edilen platform olduğu belirlenmiştir. Demirbulat Güdü & Saatcı (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, turist rehberliği meslek odalarının turist rehberlerine yönelik çevrimiçi faaliyetler kapsamında, canlı yayınlar veya söyleşi şeklinde etkinlikler düzenlediği belirlenmiştir. Esen & Kılıç'ın (2019) çalışmasında ise, Turist Rehberleri Odaları'nın sosyal medyayı kullandığı, ancak diğer sosyal medya ağlarına kıyasla Facebook'u daha yoğun tercih ettiği belirlenmiştir.

21 Şubat, dünya genelinde Dünya Turist Rehberleri Günü olarak kabul edilmekte ve bu özel gün, Türkiye'deki tüm rehber odaları tarafından çeşitli etkinliklerle kapsamlı şekilde kutlanmaktadır. Bu kapsamda, meslekte 20 yılını doldurmuş deneyimli rehberlere plaket takdimi yapılmaktadır. Ayrıca, odaların bu özel günü sadece tek bir etkinlikle sınırlı bırakmayıp, şubat ayı boyunca devam eden, bir dizi etkinlik programı şeklinde düzenlediği gözlemlenmiştir. Bu etkinlikler, seminerlerden söyleşilere, sosyal sorumluluk projelerinden kültürel faaliyetlere kadar geniş bir yelpazede gerçekleşmekte olup, meslek birliğinin güçlendirilmesi ve rehberlik mesleğinin öneminin vurgulanmasına katkı sağlamaktadır.

Sosyal sorumluluk projelerine katılımın da önemli bir yer tuttuğu görülmüştür. Bu çerçevede çevre bilinci seminerleri, kültürel miras farkındalık çalışmaları, afet sonrası gönüllü rehberlik hizmetleri, engellilere yönelik erişilebilirlik eğitimleri, yerel üreticilerin desteklendiği kırsal turizm turları, mülteci çocuklara yönelik kültürel entegrasyon etkinlikleri, köy okullarında çocuklara tarih ve kültür bilinci kazandırmayı amaçlayan sunumlar, yaşlı bireyler için düzenlenen özel turlar, kadın kooperatiflerinin tanıtımına yönelik geziler, sokak hayvanlarına yönelik destek kampanyaları ve çeşitli toplumsal dayanışma faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında, mesleki gelişim faaliyetlerinin etkinliğini artırmaya yönelik aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Söyleşi, konferans, seminer, uzman konuşmacı etkinlikleri ve canlı yayınlar, turist rehberlerinin mesleki bilgi birikimini güncellemesi ve sektörel gelişmeleri takip etmesi açısından önemli bir araçtır. Bu tür etkinliklerin içeriği, güncel temaları kapsayacak şekilde çeşitlendirilebilir. Alanında uzman akademisyenler, deneyimli rehberler ve sektör temsilcilerinin konuşmacı olarak davet edilmesi, içerik kalitesini arttırabilir. Etkinliklerin çevrim içi olarak da düzenlenmesi, daha geniş katılımı mümkün kılarken; kayıt altına alınıp dijital arşiv oluşturulması, bilgiye sonradan erişimi kolaylaştırabilir. Ayrıca, pandemi gibi olağan dışı durumlara karşı hibrit modeller geliştirilmeli; çevrim içi ortamlarla desteklenen sanal veya artırılmış gerçeklik tabanlı turlar yoluyla da bilgilendirmeye dayalı etkinlikler artırılmalıdır. Bu sayede bilgi aktarımı teknolojik yeniliklerle desteklenerek mesleki gelişimin sürekliliği güvence altına alınabilir.

- Araştırma kapsamı dışında kalan diğer meslek odalarının ve bölgesel turist rehberliği odalarının da üyelerinin ihtiyaçlarını gözeterek düzenli konferans, çevrim içi seminerler, eğitim gezileri, uzmanlaşma eğitimleri düzenlemeleri önerilmektedir. Ayrıca, gerçekleştirilen faaliyetlerin web sayfaları ve sosyal medya hesaplarında duyurulması ve etkinlik sonrasında özet veya fotoğraflarla paylaşılması hem şeffaflığın artırılmasına hem de odaların saygınlık ve görünürlüklerinin güçlendirilmesine önemli katkılar sağlayabilir. Bu nedenle, odaların yalnızca etkinlikleri planlamaları değil, aynı zamanda dijital platformları aktif ve sürekli kullanmaları önerilmektedir.

- Uzmanlaşma eğitimlerinin tüm odalarda sınırlı kalması önemli bir eksiklik olarak tespit edilmiştir. Uzmanlaşma eğitimleri, turizmin farklı türlerine göre çeşitlendirilmesi önerilmektedir. Müze rehberliği, gastronomi rehberliği, sağlık turizmi rehberliği, inanç turizmi rehberliği, erişilebilir turizmde rehberlik, doğa yürüyüşlerinde rehberlik, özel ilgi turlarında rehberlik gibi konularda uzmanlaşma eğitimleri arttırılabilir.
- Eğitim gezileri, turist rehberlerinin mesleki bilgi ve saha deneyimlerini pekiştirmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, gezilerin sayısı artırılmalı ve içerikleri çeşitlendirilmelidir. Arkeoloji, mimarlık, sosyo-kültürel yaşam ve turizme yeni açılan rotalar gibi eğitim gezileriyle rehberlerin mesleki gelişim süreci desteklenmelidir. Sezona hazırlık amacıyla, turizm sezonu öncesinde gerçekleştirilecek eğitim gezilerinin yoğunlaştırılması, rehberlerin bilgilerini güncellemelerine ve tur rotalarına hâkimiyet kazanmalarına olanak sağlayarak sezon boyunca daha etkili rehberlik yapmalarına katkı sağlayabilir. Sezon içinde ise kısa ve tematik geziler düzenlenebilir.
- Bu çalışmanın bulguları ışığında, "Diğer" kategorisinde yer alan etkinliklerin sayısı arttırılabilir. Etkinliklerin artırılması, rehberlerin toplumsal ve kültürel etkileşim fırsatlarını genişletebilir. Bu kapsamda meslek odaları, planlama süreçlerinde söz konusu kategoriye daha fazla öncelik verebilir ve paydaşlarla iş birliği yaparak, etkinliklerin yaygınlaştırılmasını sağlayabilir.

Bu çalışma kapsamında, meslek odalarının, uzmanlaşma eğitimi, eğitim gezileri, bilgilendirme faaliyetleri, sertifikalı eğitimler, söyleşi, konferans, seminer, uzman konuşmacı etkinlikleri, internet üzerinden eğitim, dil eğitimi, sosyal etkinlikler, sosyal medya yayınları ve sosyal sorumluluk projeleri gibi rehberlerin mesleki gelişimine yönelik faaliyetleri değerlendirilmiştir. Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırmada yalnızca beş meslek odasından veri temin edilebilmiştir. Geriye kalan sekiz oda, veri taleplerine yanıt vermemeleri ve kurumsal web siteleri ile sosyal medya platformlarında ilgili yıllara ait sistematik/güncel veri paylaşmamaları nedeniyle analiz dışında tutulmuştur. Bu durum, veri toplama sürecinin erişilebilir ve kapsamlı bilgiler sunan beş odayla sınırlı kalmasına neden olmuştur. Ayrıca araştırmanın 2015-2023 yıllarını kapsaması ve tur denetimleri ile resmi ziyaretler gibi bazı faaliyetlerin kapsam dışında bırakılması da diğer sınırlılıklar arasında yer almaktadır. Bu çerçevede elde edilen bulgular, Türkiye genelindeki tüm meslek odalarının faaliyetlerini tam anlamıyla yansıtmayabilir. Ayrıca, meslek odalarının dijital platformlar aracılığıyla sunduğu veriler eksik veya güncel olmayabilir; bu da araştırmanın genellenebilirliğini sınırlayabilir. Daha sonra yapılacak çalışmalarda tur denetimleri, resmi ziyaretler gibi alanlarda da araştırmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca gelecek çalışmalarda, Türkiye genelinde tüm turist rehberi odalarının mesleki gelişim faaliyetlerinin karşılaştırmalı analizi yapılması, etkinliklere katılan rehberlerin deneyimlerine ilişkin derinlemesine nitel araştırmalar yürütülmesi önerilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi/ External Independent Peer Review	Dış bağımsız
Çıkar Çatışması Beyanı/ Conflict of Interest	Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.
Yazar Katkısı Beyanı/ Author Contribution Statement	Yazar(lar), makaleye eşit oranda katkı sağlamıştır.
Destek ve Teşekkür/ Acknowledgements	Çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan destek alınmamıştır.
Etik Beyan/ Ethics Statement	Yazar(lar), bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet ettiklerini beyan etmektedir. Aksi bir durum oluşması halinde Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamakta, tüm sorumluluk makale yazar(ları)na aittir.

Kaynakça

Ap, J., & Wong, K. K. (2001). Case Study on Tour Guiding: Professionalism, Issues and Problems. *Tourism Management*, *22*(5), 551-563. DOI:10.1016/S0261-5177(01)00013-9

Arslan, A., & Çiftçi, M. (2020). İnanç Turizminde Rehberlik Uygulamaları. İçinde V. Altıntaş & Z. Türkmendağ (Edt.), *Alternatif Turizmde Rehberlik Uygulamaları*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Avşarbey, A. & Dilekçi, T. (2014). Türkiye'de Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları ile İlgili Temel Tartışmalar ve İngiltere'deki Tıp Mesleği ile İlgili Uygulama. *Türk İdare Dergisi*, 478, 323–358.

Ayres, H. (2006). Career Development in Tourism and Leisure: An Exploratory Study of the Influence of Mobility and Mentoring. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, *13*(2), 113–123. DOI:10.1375/jhtm.13.2.113

Black, R., & King, B. (2002). Human Resource Development in Remote Island Communities: An Evaluation of Tour-Guide Training in Vanuatu. *International Journal of Tourism Research*, *4*(2), 103–117. DOI: 10.1002/jtr.363

Bolam, R. (2000). Emerging Policy Trends: Some Implications for Continuing Professional Development. *Journal of In-Service Education*, *26*(2), 267–280. DOI: 10.1080/13674580000200113

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Carmody, J. (2013). Intensive Tour Guide Training in Regional Australia: An Analysis of the Savannah Guides Organisation and Professional Development Schools. *Journal of Sustainable Tourism*, *21*(5), 679–694. DOI: 10.1080/09669582.2012.744412

Çaha, Ö. (2011). Türkiye'de Meslek Odaları: Oligarşinin Merkez Üsleri. *Liberal Düşünce Dergisi*, (63), 213–222.

Çimrin, H. (1995). *Turizm ve Turist Rehberliğinin ABC'si,* Antalya: Akdeniz Kitabevi.

Çolakoğlu, O. E., Efendi, E. & Epik, F. (2017). *Tur Yönetimi ve Turist Rehberliği*. Ankara: Detay yayıncılık.

Değirmencioğlu, Ö. (2003). Rehberlik Mesleğinin Dünü, Bugünü ve Meslek Yasası. *Rehber Dünyası*, *34*, 20-23.

Demirbulat Güdü, Ö. & Saatcı, G. (2021). *Turist Rehberliği Meslek Odalarının Covid-19 Pandemi Dönemindeki Faaliyetlerinin İncelenmesi- Instagram Örneği*. MTCON, 2, 111–127.

Esen, F. Ö., & Kılıç, B. (2019). Turist Rehberleri Odalarının Sosyal Medya Kullanımı: Facebook Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 1149–1163. DOI: 10.26677/TR1010.2019.233

Genç, G. (2010). İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Sürecinin Önünde Algıladıkları Başlıca Engeller: Malatya İli Örneği. *Electronic Journal of Social Sciences*, *9*(31), 103–117.

Gök, C., & Sarı, Y. (2010). Turizm Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve Turizm İşletmelerinin Bu STK'na Bakışı Üzerine Bir Araştırma: Fethiye Örneği. *11. Ulusal Turizm Kongresi*, Kuşadası, 554–563.

Gökkaya, S. & Demirkol, Ş. (2017). Turizm Alanındaki Meslek Kuruluşlarının Türk Turizm Endüstrisinin Gelişimine Katkısı Nedir? *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *4*(12), 241–256.

Hou, M. (2023). Analysis of the Current Situation of Career Development in the Tourism Industry. In *Proceedings of the 4th International Conference on World Trade and Economic Development (WTED 2023), 16*, 330–335.

Kabakulak, A. & Boyraz, M. (2023). Turist Rehberleri Odalarının ve Turist Rehberleri Vakfının Koronavirüs Salgını Sürecindeki Çevrim İçi Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, *8*(2), 134–149. DOI: 10.37847/tdtad.1360332

Kılıç, A. & Hacıoğlu, N. (2018). Turist Rehberliğinde Mesleki Örgütlenme. İçinde S. Eser, S. Şahin & C. Çakıcı (Ed.), *Turist Rehberliği* (ss. 239-262). Ankara: Detay Yayıncılık.

Mason, P. & Christie, M. (2003). Tour Guides as Critically Reflective Practitioners: A Proposed Training Model. *Tourism Recreation Research*, *28*(1), 23–33. DOI: 10.1080/02508281.2003.11081383

Melia, D. & Rice, J. (2012). *Is There a Future/Career for Tourist Guides?*, Proceedings of the EuroCHRIE Conference, Lausanne, Switzerland.

Mesleki Yeterlilik Kurumu, (2010). Profesyonel Turist Rehberi (Seviye 5) Ulusal Meslek Standardı. https://www.myk.gov.tr/tr [Erişim Tarihi: 25.06.2025]

Samarathunga, W. H. M. S. & Jayathilake, P. M. B. (2018). Assessment of Regional Tour Guide Training Programmes in Sri Lanka: Towards Promoting Tourism Education. *SEUSL Journal of Marketing*, 3(1), 1–9.

TOBB. (2020). Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu. https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/kanun-mevzuat%20yonetmelik/TOBB_5174_kanun_kitap_int.pdf [Erişim Tarihi: 25.06.2020]

Turist Rehberleri Odaları Birliği. (2024). Turist Rehberleri Odaları Birliği. https://www.tureb.org.tr/ [Erişim Tarihi: 23.02.2024]

Turist Rehberleri Odaları Birliği. (2025). https://www.tureb.org.tr/tr/RehberIstatistik [Erişim Tarihi: 23.02.2025]

Turist Rehberliği Meslek Kanunu. (2012). Turist Rehberliği Meslek Kanunu. http://www.tureb.org.tr/Uploads/6326_sayili_turist_rehberligi_meslegi_kanunu.pdf [Erişim Tarihi: 24.06.2020]

Ulusoy, H., Manav, S., & Köroğlu, Ö. (2016). Turist Rehberliği Meslek Kuruluşları Tarafından Rehberlere Sağlanan Desteklerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. 17. *Ulusal Turizm Kongresi*, 935-948.

WFTGA. (2025). *Dünya Turist Rehberleri Birliği Federasyonu*. http://www.wftga.org/tourist-guiding/what-tourist-guide [Erişim tarihi: 24.06.2025]

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim, 23*(112), 7-17.